

Etazini ak mond lan:

SS.7.CG.4.4

11 septanm 2001

Konferans No 1 Kreyòl Ayisyen

Non: _____

Dat: _____

Klarifikasyon en: Elèv yo pral rekonèt kontèks istorik teworis mondyal la ofil di tan.

Nan 11 septanm 2001, manm gwoup teworis fondamantal Islamik **al Qaeda** yo te detounen yon kantite avyon epi fè yo ekraze nan World Trade Center nan Vil Nouyòk, nan Pentagòn nan Arlington, Vijini, epi nan yon teren nan Pennsilvani. Atwosite ki te komèt pa al Qaeda jou sa a te atire atansyon mond lan. Atak sa a sou tè Ameriken an se te yon zak teworis mondyal, e menm si li pa t premye zak la, li pa t dènye a tou, sa ki fè li enpòtan pou konprann sa teworis ye ak jan li te ye.

Terorism ka defini kòm itilizasyon pè ak vyolans ekstrèm kòm yon mwayen pou atenn yon objektif politik ou ideyolojik, espesyalman, men pa toujou, kont sivil yo oubyen sib sivil yo. Terorism mondyal anjeneral enplike yon sòt de rezo ki pèmèt diferan gwoup moun nan diferan peyi oubyen rejyon kolabore ansanm pou enstale vyolans ak laperèz nan popilasyon sib yo. Pandan Lagè Fwad la, peyi tankou Inyon Sovyetik ak Almay Lès te sponnsorize gwoup teworis tankou **Red Army Faction** ki te lanse atak sou sib pwokapitalis Lwès yo. Pwòch fen 20yèm syèk la, peyi tankou Iran te kòmanse ap patwone gwoup teworis Islamik ki te vize Etazini ak Izrayèl. Nan kòmansman 21yèm syèk la, gwoup teworis ekstremis islamik tankou al-Qaeda te lanse atak sou peyi toupatou nan mond lan. Sa gen ladan l yon kamyon bonm ki te itilize nan World Trade Center la an 1993 epi itilizasyon terib avyon ki te lakòz evènman 11 Septanm yo nan Etazini.

Li enpòtan pou sonje ke gen anpil lòt egzanp teworis Ozetazini ak globalman. **Ku Klux Klan**, pa egzanp, se yon òganizasyon teworis Ameriken ki itilize vyolans kont Afriken Ameriken yo ak lòt moun ki sipòte dwa sivil. **Lame Repibliken Ilandè** a nan Iland te itilize vyolans, sitou bonbadman sib sivil ak militè, pou eseye fòse Britanik yo soti nan Nò Iland. Nan Mwayen Oryan, gwoup tankou **Front Liberasyon Palestin** ak òganizasyon ki gen rapò ak yo yo te itilize zak teworis kont Izrayèl ak lòt nasyon pou eseye fòse Izrayèl ak alye li yo soti nan rejyon an. Anpil nan rezo sa yo travay ansanm menm si yo pa gen anpil bagay an komen e yo reyèlman mondyal. Pou egzanp, **Lame Repibliken Ilandè Pwovizwa** a te bay teworis fòmasyon nan Amerik Latin ak nan Mwayen Oryan, ak objektif konplètman diferan.

Malgre efò kowòdone gwoup sa yo, nasyon yo nan mond lan te eseye anpeche aksyon yo nan kolekte entelijans ak itilize fòs militè kòm efò pou kenbe pèp yo an sekirite ke posib kont menas teworis mondyal la. Menm jodi a, òganizasyon tankou **HAMAS** ak branch ki soti nan Irish Repibliken Army kontinye menase lapè ak sekirite mondyal.

Al Qaeda: grupo terrorista extremista islâmico responsável por múltiplos ataques terroristas contra alvos ocidentais, incluindo os de 11 de setembro de 2001.

Terroris: utilização do medo e da violência extremos para atingir um objetivo político.

Red Army Faction: grupo terrorista de extrema-esquerda, também conhecido por Baader-Meinhof Gang, que atacava alvos capitalistas e era patrocinado pela União Soviética e pela Alemanha de Leste.

Ku Klux Klan: grupo terrorista extremista americano fundado após a Guerra Civil para apoiar a supremacia branca.

Lame Repibliken Ilandè: Grupo terrorista católico nacionalista irlandês responsável por vários atentados bombistas e ataques terroristas contra interesses britânicos.

Front Liberasyon Palestin: grupo terrorista extremista palestino responsável pelo desvio do cruzador Achille Lauro e por ataques contra Israel.

Lame Repibliken Ilandè Pwovizwa: grupo terrorista nacionalista católico irlandês ligado ao Exército Republicano Irlandês original.

HAMAS: grupo terrorista extremista palestino que procura a independência da Palestina, responsável por múltiplos ataques contra alvos israelitas e civis.